

bo pač osupnila vse, ki hrepenijo po pravem ustavnem življenju. — Gospod Ambrož poročuje dalje službini pravilnik; skoraj vsi §. se brez ugovora sprejmejo. — Za pisatelja sejnih zapisnikov se volita doktor Toman in Dežman. — Prihodnja seja je v četrtek 19. tega mesca, ker pustne dni tudi zbor hoče praznovati.

Dopisi.

Iz Prage 1. febr. — b. — Razne vesti iz raznih slovanskih krajev so nekako oživile zadnji mesec kakor drugod tako tudi tukaj vès politični svet. Zdaj se je govorilo o Mirku in o strelnicah črnogorskih, zdaj o Srbih in orožju, ki si ga vlada srbska pripravlja. Med tem se začno deželni zbori, in občna pozornost se obrača na-nje; al hipoma vse druge novice potihnejo, ko se začuje bojni krik iz bližnje Poljske, in menda ne bo trpelo dolgo, da se čujejo bojni glasi od druge slovanske strani; že namreč na jugu hrabri narod brusi orožje zoper zatiravca svoje vere in narodnosti. Spomlad utegne po takem viharna biti na severu in jugu. — Radostni smo brali v 7. seji ljubljanskega zbora borbo za ravnopravnost slovensko. Radostni — da rečemo, se morebiti čudite, ker pogube se radovati vendar ni bratovsko? In vendar rečemo, da smo radostni brali „tako“ zmago zoper nas, ker le še več „takih“ zmag nasprotne strani, in zmagala bo pravična stvar slovenska. — Od novega leta sem dobivamo v zlato Prago z „Novicami“ tudi „Naprej“. Radostno srce bije Slovincu, ko vaju brata in sestro zagleda na mizi „u české kóruny“; ker nam prinašata mnogo zanimivih novic iz mile domovine, izmed katerih nas najbolj mikajo razni dopisi o slovenskih čitavnicah; kajti le po teh moramo in moremo na tujem meriti narodno napredovanje, dokler nam je zaprta šola in sodnica. — To pa nas Slovence še posebno veseli, da vidimo, kako pridno čitajo v kavani ne samo Jugoslovani, temuč tudi Čehi naša dva časnika „Novice“, ki so jim že star znanec, in „Naprej“, ktero ime srce ogreva Čehu, ko mu je narodna postala Jenko-tova „Naprej zastava!“ Res! ni ure, da bi človek ne slišal te prelepe popotnice. Zdaj si jo žvižga fantič rokodelec, ko teče po svojih opravkih zdaj, si jo poje kor dijaški ali kor Sokolov, zdaj jo suče berač na orgelcah, zdaj jo prekrasno gode Sokolov godbeni zbor; tudi „Illahol“ — ker ravno govorim o slovenskih pesmah — zapoje marsikdaj kako slovensko: tako so bile naznanjene nedavno „Mila mila lunica“ in „Dve utvi“. „Sokol“ in „Illahol“ sta prva česka narodna zavoda, katerim se pridružuje že začasno gledišče — res da majhno, ali prekrasno in praktično izdelano. Pri glumcih bi bilo še mnogo želeti — al pomisliti je, da je začetek. Poslušavcov je pa vselej polno, tako polno, da je komaj prostora za vse. — Časništvo je zadnje čase zgubilo „Pozora“, „Občene listy“, „Kováča“ in zdaj „Brejle“, ki pa mislijo kaj kmali zopet izhajati kot političen list. Zamrl je tudi včeraj vladni „Čas“ — „requiescat in pace!“ mu je dohajalo od vseh strani; — tudi „Humorističký listy“ niso mu zabili postaviti spomina. — Še nekaj! Naprodaj sta tukaj obraza dr. Rieger-a in Palacký-ga, v pravi velikosti, kaj prekrasno podobno izdelana. Prav bi bilo, da bi si ju omislila vsaka naša čitavnica. Naprodaj ste sliki v slovanski bukvarnici.

Iz Istre 28. grudna. Hvala Bogú! goveja kuga je tudi na Grožnjansčini jenjala; do 17. p. m. ni nobeno živinče več poginilo; nekoliko sumljivih so sicer še potlej pobili, zdaj pa se ne čuje zlega. — Po besedah volarja Pertičevega so se goveda v hlevu na Škofii okužile. Volar je s še dvema drugima vino v Trst peljal, nazaj gredé je začelo nekoliko deževati; kmeta sta šla

naravnost domú, in njune goveda so ostale zdrave; volar je pa hotel vedriti, zato odklene vola in ju žene v hlev; ker pa nista ne jedla ne pila, ju spet vklene, ko se je enmalo spreletelo, in gré proti domu. Doma oboli eden za drugim; prvega je vzela noč od 22. do 23. listopada, — kam je zginil? še ni dognano! — Kako se je kuga pa v drugo selo zanesla, — ali po vozu, kterege je posestnik Pertič posodil Kalcinom, da so ž njim vozili, ali pa po pseh, se ne vé. Vrgli so, tako pravijo, crknjenega vola v potok *) in zasuli; psi so pa mrho ovohali, izgrebli in požrli, samo noge so jim ostale, ktere so okoli vlačili in pri hišah popustili. Gotovo je, da so psi odsekane noge vlačili; kdo pa jih je odsekal? Psi, ali kdo drugi? to reč preiskuje zdaj Buljska okrajna sodnija. V Baredinah v soseski Krašica pa po mojih mislih ni bila kuga, čeravno so 14. grudna vola pobili in zakopali, ker v tistem hlevu je bilo še drugih sedem goved, ktere je pa c. kr. deželni živinski zdravnik 22. grudna popolnoma zdrave spoznal. V gradiču Grožnjan **) dozdej še ni bilo kuge, bila je le na Grožnjančini v selih Prtici in Kalcini, ktere spadate v faro in županijo Grožnjansko.

V Gorici 12. febr. = Pustne veselice v naši čitavnici grejo popolnoma po godu, kakor sploh vse, česar smo se dosedaj lotili. Posebno pa je spomina vreden veliki ples 8. dne t. m. Izid tega plesa je takošen, da smemo po pravici reči, da zaznamuje zopet važno dōbo v narodnem našem razvitku. Bil je to ples, ki ga je čitavnica ne, kakor druge bolj domače veselice, samo sebi — ampak — naj naravnost rečem — goriškemu mestu na čast napravila. Gledé na posebni značaj, dal bi se morebiti slovanskim plesom na Dunaji nekako primeriti. Skušnja uči, da, kakor „virtus post nummos“, tako meri svet spoštovanje in pravice, ki jih komu privoli, po veljavi, ki jo uni po njegovih mislih ima. Tepta se, kar se ne pozná. Priznana veljava tedaj in spoštovanje, ki se na-njo opira, je edina prava podlaga slovanskim zahtevanjem. Bolj pa, ko drugde mora v Gorici mar biti Slovincem za čast in veljavo pred olikanimi in omikanimi sosedi. Treba je, kadar priložnost nanese, pokazati jim „da smo ž njimi enake vrste in veljave.“ Pokazati pa se dá to na razen način. Izredno sredstvo je tudi ples, sosebno, ako gre za to, da zadbimo veljavo v družnem življenju, v katerem je Slovenec kot Slovenec, še na slabšem, kakor v družih razmerah. Niso še 4 mesci od tega, kar so nas dražili z zabavljico, da izobrazena gospōda, sosebno gospé, bodo se sramovale, hoditi v čitavnico, in glejte, 8. svečana imela je naša v slovenskih barvah krasno in okusno okinčana, čarobno razsvitljena dvorana čast, sprejeti čez 300 oseb brez razločka narodnosti in stanu, v pravem pomenu cvet — „elite“ — goriške gospōde. Bliščoba te vesele družbe je prekosila najdrznejše nade; lišp pa in naprava plesavk je potrdila popolnoma, kar se je že nekoliko tednov poprej zastran priprav po mestu govorilo. Bil je ta ples, kterege zvedenci ne morejo prehvaliti, v naših družnih zadevah pravi „coup d' état 2. decembra.“ Razun tega ima ta ples še drug nič manj važen pomen. Zginila je namreč po njem megla abotnega suma, ki je našo reč nekako temnila; podrla se je pregraja mrzenja in predsodkov, ki je Neslovence od nas ločila. Imeli smo namreč čast, viditi zbrane krog sebe najslavniše može — urednike in privatnike — našega mesta, deloma same, deloma z družino. Izmed gostov imenujem le višega dvornega mojstra pri tukajšnjem nadvojvodu, razne vojaške načelnike s spodobnim sprem-

*) Hudournik.

**) Grožnjan pravijo Slovinci; Grižnjan pa Lahji in Karnieli.

stvom častnikov (deloma Slovanov), veljake — tudi italijanske — našega deželnega zbora, ki je bil ves povabljen, skor vse imenitnejše boljarstvo itd. Bil je to spravi večer med narodnostmi in stanovi, — kar so tudi napitnice kazale. Da so bile vse zunanosti, kakor napisi, plesni red (gospinsko darilce) itd. slovenske, se že tako razume. Red je bil izvrsten; unetega veselja ni nobena stvarca motila.

Iz Ljubljane. (*Prepoved živinskega sejma.*) Kakor nekatere druge županije je tudi županija v Velikih Laščah c. k. deželno vlado prosila, naj zavoljo kužne nevarnosti prepove živinski sejm, ki ima biti 23. dne t. m. v velikih Laščah. Č. k. deželna vlada je to storila in z oklicom od 13. t. m. pod št. 2124 prepoveduje ta sejm.

— V nedeljo v čitavnici ne bo „besede“. Kdaj bo spet prva, se bode čast. družbenikom že na znanje dalo.

— Iz Gradca nam prečastiti gospod dr. Benjamin Ipavec piše sledečo veselo novico: Po zadnjih „Novicah“ sem zvedil, da je moja kompozicija „Kdo je mar“ od pražkih muzikalnih sodnikov za drugo najboljšo spoznana. Željo Vašo, da se pesem moja v slavni ljubljanski čitavnici popeva, rad spolnujem; veselilo me bo slišati, da vam je v srce segla. Samo to prosim, original meni kakor hitro bo mogoče, nazaj poslati. „Živio“, katero ste mi zaklicali, me je zelo veselilo in iz celega srca Vam vsem nasproti zakličem: Živili!“

— Dobili smo te dni 1. list gosp. Einšpielerjevega nemškega časnika „Stimmen aus Innerösterreich“, ki je izšel še kot mesečnik in dosihmal ni mogel izhajati še kot vsakdanji list, ker nova postava za tisk zadobi moč še le 45 dni po razglasu svojem, tedaj še le 10. sušca. Tako bogato je obdarjeni ta 1. list in na tako različnem polju se sprehaja, da ga moremo res iz srca veseli biti. Naj bi vsak domoljub si po svojih okoljščinah prizadjal, da pridejo „Simmen“, ki branijo naše svetinje, na vsak javen kraj (kavane itd.), da saj ž njimi popravimo, kar Slovenci preočitno grešimo v tem, da nimamo skor dopisnika v nemške časnike! Cena „Stimmen“ je za četert leta 3, za pol leta 6, za celo leto 12 gold. po pošti.

— (*Kratkočasen pogovor.*) *Bobek:* Si li bral, Babek, v „Laib. Zeitg.“, da so imeli unidan v Kamniku prav lepo veselico, pri kateri ni bilo viditi ne Slovence ne Nemca, vsi so bili le Kranjci. — *Babek:* Ej! sej sem bil sam v Kamniku tisti večer; vidil sem dolge hlače, kratke frake pa visoke cilindre; lej, Bobek, to je obleka kranjska. Slišal sem govoriti nemški, lej to je jezik kranjski. Kaj se tedaj čudiš, da so v Kamniku samo Kranjci? — *Bobek:* Pa to so čisto novi Kranjci; pravi Kranjci niso taki bili. Valvazor Kranjca vse drugač popisuje; tudi Linhard vse drugač, tudi Vodnikov „zadovoljni Kranjci“ je vsa druga duša! — *Babek:* Se vé da, kakor noč in dan. Al, Bobek, kaj so Valvazor, Linhart, Vodnik vedili od Kranjca! Pravega Kranjca so znajdli še le trije poslanci deželnega zbora. — *Bobek:* Oho! — *Babek:* Nič oho! tako je, tako se bere „schworz auf bajs.“ Bog!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Ukaz c. k. ministerstva od 11. t. m. prepoveduje, da nikakoršno orožje in nikakoršno streljivo (ne solitar, žveplo, svinec) ne sme iz Galicije in Bukovine na Rusovsko ali rusovsko Poljsko; tako tudi kosé ne smejo čez mejo.

— C. k. ministerstvo je razposlalo deželnim zborom sporočilo, da vsako prihodnje novo leto se ima tudi v vseh kancelijah začenjati s 1. prosencem ali januarjem.

Dozdaj so (čmu?) kancelije imele svoje leto, ki se je imenovalo upravno leto (Verwaltungsjahr), začelo se je o vseh svetih, pa trpelo do vseh svetih; po tem letu so sklepali svoje račune itd. Vprihodnje bo tudi kancelijsko novo leto začinjalo se po navadi.

— Veliko častnih redov, zlatih križev in drugih poslal je bilo po sklepu Njih Veličanstva cesarja od 10. t. m. podeljeno možem, ki so lani kaj imenitnejega poslali v londonsko razstavo.

— Po cesarskem sklepu od 8. t. m. ima velika razstava obrtnijskega in rokodelskega blaga in kmetijskih pridelkov na Dunaji biti leta 1865, ali, če bi to leto ne bilo mogoče, eno ali dve leti pozneje.

— Da se imajo deželni zbori res končati 28. sušca, pripovedujejo zdaj tudi vladni časniki.

Koroško. Iz Celovca 14. febr. V deželnem zboru je bil Einšpillerjev predlog zastran vpeljanja porotnic dostojno podpiran. — Postava o patronatih je do konca posvetovana; mesu se po celi deželi ne bo več tarifa stavila.

Stajarsko. Iz Gradca 13. febr. Ostre pšice so letele v današnji seji, pa popolnoma po pravici, na francozsko vodstvo, kateri je rajnki minister Bruk železnico dunajsko-tržaško prodal in tako veliko škodo prizadjal Avstrii. Treba je, da se pregleda ta pogodba; treba je pa tudi, da se naredi postava, po kateri naj se dohodkini davek, ki ga železnice državi plačujejo, zadržata na dobro davkom vsaki deželi, skozi katero železnica gré, se vé da v primeri daljave. — Dr. Hlubek je izročil predlog: naj se deželni zbor potegne za postavo, po kateri bi bili pridni učenci kmetijskih šol vojaščine prosti.

Hrvasko. Iz Zagreba. „Pozor“ piše, da je odborna kancelija trojedine kraljevine tiskarno postavo in še nekoliko družih postav, ktere je naredil državni zbor, izročila nekemu veljavnemu zagrebaškemu pravoznacu, da pove svojo misel.

Česko. Iz Praga 12. febr. Predlog Herbstov za vpeljanje porotnic, in pa predlog dr. Klaudy-ov, naj gré poslanica do Nj. Veličanstva s prošnjo, da se predela kazenska pravda in ustanovijo porotnice, je bil odboru v prevdarak izročen.

Galicija. Iz Levova 9. febr. Po cesarskem sklepu je deželni zbor odložen do 2. sušca. Homatije sosednem Poljskem so tega krive, ker ne rado bi se vidilo, da bi kak poslanec kako vprašanje zastavil o teh zadevah.

Ogersko. Iz Pešta 11. febr. Res je, da se dunajsko ministerstvo zdaj nekako bolj pripravno kaže za porazumljenje; al nasledkov še ni nikjer viditi.

Rusko Poljsko. — Punt se čedalje bolj razširja; ruska armada, ki je zdaj na Poljskem, ni zadosti močna, da bi ga zadušila; šteje sicer še 100.000 vojakov, al polovica njih mora braniti Varšavo. Zato je ruska vlada 14. dné t. m. s prusko sklenila zvezo, da ji pomaga; že se dvoje krdel pruskih pripravlja, udariti na rusko Poljsko. Ta zveza pa angležki vladi nikakor ni po volji; sliši se, da je dala ministerstvu pruskemu vediti, da vzame kakor angležki vladi napovedano vojsko, če gré pruska armada ruski pomagat. Avstrijska vlada dosihmal na nobeno stran ne vleče. Da sta generala Türr in Mieroslavski v Volhinii, ni res; Türr je v Turinu in ga ni volja se udeležiti sedanje poljske ustaje, Mieroslavski pa je v Parizu.

Kursi na Dunaji 17. februarja.

5 % metaliki 75 fl. 95 kr.	Ažijo srebra 14 fl. 35 kr.
Narodno posojilo 81 fl. 85 kr.	Cekini 5 fl. 51 ⁵ / ₁₀ kr.